

Til Landbruks – og Matdepartementet
Finansdepartementet

15.06.06

Høringsuttalelse vedrørende forskrift om tollnedsettelse for landbruksvarer som gjeninnføres etter bearbeiding i utlandet

Innledning

Kjøttbransjens Landsforbund vil påpeke at dagens forskrift ble etablert for knapt ett år siden. Det ble da gjennomført en omfattende høringsprosess blant alle berørte parter og forskriften ble fastsatt av Finansdepartementet og Landbruks- og matdepartementet på bakgrunn av innspillene og egne vurderinger.

Vi vil spesielt bemerke at departementene den gang valgte bare å nevne punktene om toll på bearbeidingsverdi og krav om nasjonal produksjon som to elementer til vurdering i sitt utkast, men lanserte ingen forslag til hvordan dette kunne håndteres. Departementene konkluderte således klart at det ikke var behov for noen av disse beskyttelsesmekanismene.

På denne bakgrunnen synes det svært merkelig at myndighetene allerede nå ønsker å endre forskriften. Grunnlaget for å vurdere ordningens utvikling er meget tynt. Dette underbygges også ved at:

- Det er bare en svært liten prosent av omsatt kjøttvolum i Norge som produseres utenlands.
- Det er ikke registrert noen oppsigelser eller avvikling av virksomhet i Norge som følge av ordningen
- Det er ikke registrert noen negative konsekvenser for norsk landbruk. I den grad det er noen konsekvenser vil de sannsynligvis være at ordningen bidrar til effektiviseringspress som vil kunne gi industrien bedre betalingsevne for råvaren.
- Det er ikke registrert negative effekter verken for eller hos forbrukerne; snarere tvert i mot
- Det er registrert økt konkurranse på spesielle prosesser og produkter for deler av kjøttindustrien i Norge. Dette er så langt blitt håndtert på en god måte med at de berørte bedriftene har tatt opp kampen om å forbedre sin konkurransekraft gjennom innovasjon, produktutvikling og effektivisering.

Med utgangspunkt i den foreliggende situasjonen vurdert opp mot den situasjonen en forutså da dagens forskrift ble innført, er det svært overraskende at Landbruks- og Matdepartementet finner grunnlag for å foreta endringer.

Kjøttbransjens Landsforbund foreslo ved innføring av dagens forskrift at det skulle pålegges en toll på 4 % av bearbeidingsverdien første år, 2 % andre år for deretter eventuelt å fase den ut når man så effekten av ordningen. Vi beklager at rådet ikke ble fulgt fordi vi kanskje hadde unngått å komme opp i den uheldige situasjonen vi nå er i.

Vi registrer samtidig at slik Landbruks- og matdepartementet har kommunisert rundt temaet utenlandsk bearbeiding, vil dagens flertallsregjering foreta endringer. KLF er beredt til å bidra til konstruktive løsninger knyttet til revisjon av ordningen såfremt den ikke rammer enkeltbedrifter

urimelig. Det som må være grunnleggende for en revisjon er å sikre konkurranselighet mellom bedriftene.

Langsiktige rammebetingelser

Kjøttindustrien er som all annen industri opptatt av langsiktige, stabile rammebetingelser. Dagens forskrift har knapt virket ett år, men industrien har allerede i betydelig grad foretatt både investeringer og tilpasninger i forhold til den. I kjøttbransjen er det bedrifter som har fått tilskudd av offentlige midler (fra Innovasjon Norge) og selv bidratt med betydelig kapital for å utvikle sin virksomhet i Norge basert på ordningen. Andre bedrifter har endret sin produksjonsspesialisering mellom bedrifter på tvers av landegrensene.

Departementet foreslår imidlertid en dramatisk endring som får umiddelbar og direkte virkning på inngåtte avtaler av langsiktig karakter. Med utgangspunkt i gjeldene forskrift er avtaler inngått både med kunder i sluttmarkedet og med underleverandør i inn- og utland for å produsere i henhold til ordningen. For at myndighetene skal kunne gjøre slike dramatiske endringer må vesentlige grunner tale for det.

I tilfellet med utenlandsk bearbeiding foreligger det pr i dag ikke dokumenterbare negative konsekvenser for noen parter som vi er kjent med.

Foreslått formålsparagraf for ordningen medfører at ordningen i praksis kun kan benyttes så unntaksvis at det naturlig å spørre om det i det hele tatt er behov for forskriften. Bedrifter som ønsker å produsere prøveproduksjoner etc. ute vil sannsynligvis kunne få dette til ved å søke dispensasjon i henhold til det generelle ordningen for administrativt nedsatt toll. Ingen er tjent med å ha en ordning som bare virker "på papiret".

Foreslåtte innstrammingskriterier

KLF mener at det umulig kan være nødvendig med både krav til nasjonal produksjon og toll. Kjøttbransjens Landsforbund mener prinsipielt at dersom vi skal ha en ordning for utenlandsk bearbeiding må den utformes slik at den til en viss grad kan nyttes i kommersiell øyemed og dermed stimulere til konkurranse i norsk kjøttindustri.

Vi foreslår derfor at forskriften åpner for at det kan gis tillatelse på 2 alternative måter, enten ved krav om nasjonal produksjon eller ved bruk av toll. Bedriftene angir ved søknad hvilket alternativ de benytter.

Mulighet 1) - Bruk av ordningen med nasjonal produksjon

Krav satt til produksjon på firesiffer nivå er urimelig strengt koblet med 5%-kravet. En grunn til det er at det raskt er mulig å lage tekniske løsninger for å omgå kravet. En annen er at på et 5 % nivå vil grenseproblematikk i forhold til å definere omsetningsverdiene eller volumverdiene raskt bli vanskelig fordi grensen vil bli meget sensitiv for endringer i produksjonssammensetninger. Krav til nasjonal produksjon bør være i størrelsesorden 25%

Landbruksvarer unntatt er EØS avtalen, men det kan nok herske tvil om hvilke virkemidler som kan benyttes for dette nå det gjelder industrien. I forbindelse med den foreslåtte endringen er det viktig at Landbruks- og matdepartementet fremlegger en vurdering av dette, blant annet for det jobbes fra interesseorganisasjoner i EU om å ta dette opp med Norge.

Det virker unødig å ha et svært strengt krav om nasjonal egenproduksjon all den tid dagens ordning krever bruk av norsk kjøttråvare. I dagens situasjon dekker de private kjøttbedriftene mindre enn

halvpart av sitt eget råstoffbehov ved egen slakting, resten kjøpes fra Gilde Norsk Kjøtt. For utenlandske aktører vil tilgangen på råvarer fra den private delen av bransjen være svært begrenset. Det er unaturlig å tenke seg at Gilde Norsk Kjøtt skal ha forsyningsplikt av norsk kjøtt for å dekke behovet til utenlandske bedrifter. De vil naturlig fordele råvare til norske bedrifter i hht regelverket knyttet til forsyningsplikt hvor det er nærmere angitt hvilke typer bedrifter som kan benytte seg av dette.

Mulighet 2) - Bruk av Toll på bearbeidingsverdien

Bedrifter som ikke dekker kravet om nasjonal produksjon, eller overstiger den foreslått andelen som kan produseres i utlandet, underlegges en tollbasert løsning.

KLF foreslår en bearbeidings toll på 8 % som er det samme som gjelder for annen industri.

Det er også verdt å minne om at bruk av ordningen med utenlandsbearbeidning i dag medfører noe høyere "administrative" kostnader enn produksjon i Norge, pga noe mer komplisert logistikk og varestyring. Strukturelle merkostnader med utenlandsk bearbeidning teller således til norsk industris favør.

Forholdet til RÅK-varen og forskriften

Forskriftsforslaget skiller ikke på RÅK-varer og andre varer. Vi vil sterkt advare mot at det foretas endringer i forskriften når det gjelder RÅK-produkter. Disse produktene omhandler helt segment i markedet og det er lagt til rette for handel gjennom bilaterale avtaler. RÅK-varene omhandles i egen forskrift og i forskrift om utenlands bearbeidning må det presiseres at de er unntatt fra kravene i denne forskriften

Det fremlagte forslaget innebærer at den norske ordningen blir vesentlig mer restriktiv enn tilsvarende ordning i EU. Bedrifter i Norge benytter seg av EUs ordning som gir industriarbeidsplasser i Norge. Vi har berettiget frykter for at EU kan iverksette mottiltak som følge av innstramminger i den norske ordningen. Vi er kjent med at europeiske interesseorganisasjoner jobber med dette ovenfor EU.

Sikkerhetsmekanismen

KLF er tilfreds med at sikkerhetsmekanismen foreslås utformet slik at den kan nyttes dersom industrien rammes helt urimelig.

KLF forutsettes det at ordningene skal revideres innen to år med tanke på muligheten for å redusere tollsatsen og kravet til nasjonal produksjon..

Vi mener våre løsninger i sum kan være til å leve med både for den delen av industrien som er 100% nasjonal basert og den som på ulikt vis har tilpasset seg for å benytt mulighetene dagens forskrift gir.

Vennlig hilsen
Kjøttbransjens Landsforbund

Bjørn-Ole Juul-Hansen
Ass. dir.